

DINA

HANDLÍŘ S DĚTMI

Mezi vřesem porostlými pahorky stály tři nízké kamenné domky. Těsně kolem nich se vinula úzká cesta, spíš jen brázda vyjetá kárkou. Nebyl důvod se zde zdržovat, pokud si někdo vyloženě nepotrpěl na výhled na vřes, nebe, jalovce a ovce na pastvě. Přesto na nevelkém prostranství mezi budovami stál kramářský povoz. Spolu s ovceci se za kamenou zídou procházely také dvě muly a čtyři koně. A sem jsme dorazili i my: já, máma a Callan Kensijský. Už dávno Harala nenavštívilo tolik hostů najednou.

Přímo nad obzorem rudě žhnulo obrovské slunce. Počasí bylo pěkné a vzduch příjemně vlhý. Od kramářova povozu se pnula plachta, pod níž hráli tři muži karty, jako stolek jim posloužil pivní sud. Na něm se tyčil komínek chlebových placek, tři korbele a vedle ležela tmavá lesklá klobása. Na první pohled to připomínalo přátelský večer na návsí před hostincem. Teprve zblízka bylo patrné, že kramář má nohu připoutanou dlouhým řetízkem ke kolu povozu.

Zadržený si ukrojil tlusté kolečko klobásy a zbytek pošoupl ke svým dozorcům.

„Tumáte,“ utrousil. „Při dobré karetní partičce člověku vyhládne.“

„Prohrát čtyři měďáky a parádní nůž – to nejsem jenom hladovej, to jsem oškubanej!“ zabručel hlídač, nicméně si postěžoval dobromyslně a klobáskou nepohrdl.

Vtom kramářova mula párkrát zastříhala ušima a s ohlušujícím řehtáním se rozeběhla. Strážci vzhledli. Jakmile nás spatřili, chvatně vstali a jeden smetl karty ze sudu, jako bychom je snad přistihli při nějaké nekalosti. Docela jsem je chápala. Popíjet něčí pivo a zároveň se k němu chovat hrubě a autoritativně nezvládne každý. Ostatně jsem si jen stěžít dovedla představit, že by na obviněních vůči tomu bodrému obchodníkovi byla špetka pravdy. I nás několikrát navštívil a pokaždé sršel veselými a laskavými historkami. Černá hustá obočí připomínala slimáky a jedno mu při každém druhém slově tázavě poskočilo až do půlky čela. Zvonivě se smál a přes hradbu vrásek od smíchu mu skoro nebylo vidět do očí. Ne, nemohla jsem uvěřit tomu, že by se dopustil něčeho závažnějšího, než že by zákazníkům třeba nalil pivo pod míru. Ti kluci určitě jen utekli, jak sám tvrdil.

„Medamo,“ promluvil dozorce a poklonil se mojí matce. Vůči mně byl poněkud na vážkách – nakolik zdvořilý by měl být k jedenáctileté holce? Nakonec se rozhodl nic nerisikovat a uklonil se i mně. Holt jsem byla dcera paní Studu. „Medamino.“

Třetí z nás, Callan Kensijský, se úklony nedočkal, pouze strohého pokývnutí, jakým si muži tohoto ražení vyjadřují

respekt, nikoli však nutně přátelství. „Kensijský. Domníval jsem se, že na Planině doprovázíš karavanu?“

Callan hleděl muži do očí stejně odměřeně. „Dobrej večer, Laclanský. Ne, teď mám jiný povinnosti.“

„Ovšemže. Vidím, že si Kensijský střeží svou paní Studu jak oko v hlavě.“ Pohledem na okamžik spočinul na Callanově vytáhlé postavě. Na mámu se nepodíval, jako většina lidí se jejím očím radši vyhnul. Pokud by snad někdo mámu neznal předem, bylo znamení Studu dostatečným varováním. Vise-lo jí na hrudi a ve večerním slunci se blyštělo. Tvořila ho kulatá cínová destička natřená bílým a černým smaltem, připomínalo oko. Vlastnila jsem hodně podobné, akorát černou barvu nahradila modrá, protože jsem mámu doprovázela jen jako učnice.

I kramář povstal. „Vítejte,“ uchechtнул se. „Ne, že byste sem zrovna spěchali, že ano. Já jsem se tu mezitím s muži zabavil, ovšem doufal jsem, že do večera budu v Laclanské obci.“ Nedával najevo obavy, ani co by se za nehet vešlo, což mě ještě víc utvrdilo o jeho nevinně. Jeden aby pohledal viníka, který by očekával návštěvu paní Studu s takovým klidem. Rychle se uklonil, nejprve mámě a potom mně. „Vítejte,“ zopakoval. „Nicméně je hanba a ostuda nechat ty dvě dámy kvůli mně trmácet se takovou dálku, krom toho bezdůvodně.“

Máma zvedla hlavu a krátce na kramáře pohlédla.

„Doufejme, že jsme zde bezdůvodně,“ poznamenala nikterak nahlas či výhružně. Přesto se muži úsměv z drobného

obličej poprvé vytratil a bezděčně pozvedl ruku k ústům, jako by chtěl zastavit příval dalších slov. Vzápětí se vzpamatoval.

„Smím vás po tak dlouhé cestě pozvat na doušek piva a kousek chleba?“

Callan Kensijský otevřel ústa, máma ho ale předstihla.

„Ne, děkuji. Plním zde své poslání. Pusťme se do toho.“

Sklouzla z Falka, našeho černého valacha, a podala otěže Callanovi. I já seskočila z houževnatého vrchovinského koníka, kterého jsem si zapůjčila. Callan zvířatům uvolnil sedlové popruhy, aby si mohla vydechnout, ale netvářil se, že by je hodlal vypustit k ostatním na pastvinu. Patrně nepočítal s tím, že by mámě trvalo „plnění poslání“ dlouho.

„Jak se jmenuješ, kramáři?“ zeptala se máma opět přímě a bez výhrůžek či zloby v hlase.

„Hanibal Laclan Castor, k vašim službám, paní,“ představil se a uklonil, jak se sluší a patří. „A s kým mám já tu čest?“

„Mé jméno je Meluzína Tonerre. Byla jsem pověřena pohlédnout na tebe očima Studu a promluvit s tebou hlasem Studu. **Hanibale Laclane Castore, podívej se na mě!**“

V kramáři hrklo, jako by okusil vlastní dlouhý bičík na muly. Na mírně chlupatém krku mu znenadání vystoupily šlachy a napjaly se jako loutnové struny. Velmi neochotně pozvedl hlavu a setkal se s máminým pohledem. Dlouze si bez jediného slova hleděli do očí. Kramáři se na tváři vyřinuly krůpěje potu, máma na sobě ovšem nadále nedávala nic znát, obličej měla jako vytesaný z kamene. Zničehonic se mužíkovi podlomily nohy a padl před ní na kolena, ona mu

však stále hleděla do očí. Zatnul pěsti s takovou vervou, až si nehty zaryl do dlaní a mezi prsty se mu spustil pramének krve. Hlavu nicméně sklonit nemohl.

„Pusťte mě, medamo,“ zaprosil nakonec přidušeně. „Buďte milostivá. Nechte mě!“

„Řekněte jim, čeho jste se dopustil,“ nakázala mu. „Povězte jim to, ať jsou našimi svědky, a já vás nechám být.“

„Medamo... jen jsem dbal na svůj obchod...“

„Mluv. Prozraď nám, v čem přesně spočívá to *dbaní o obchod*, Hanibale Laclane Castore!“ Poprvé jsem v mámině hlase zaznamenala emoce: sžíravé opovržení, pod nímž se handlíř očividně kroutil a scvrkával, takže působil ještě menší než ve skutečnosti.

„Vzal jsem si do služby dva kluky,“ spustil hlasem ne silnějším než šepot. „Takový záslužný čin, vždyť to byli sirotci... Nikdo ve vsi je nechtěl... Choval jsem se k nim hezky, dobře jsem je živil i šatil. Nikdy se jim nedařilo lépe!“ Poslední slova vzdorovitě zdůraznil, urputně se bránil. Na mámu to zjevně nezapůsobilo.

„Pověz nám, co jsi udělal po čase. Jak *záslužně* ses choval.“

„Nastala krutá zima. Přišel jsem o celou várku osiva, poněvadž jsem u Sagislocu zapadal sněhem. Než jsem se dostal do cíle, semena vyklíčila a zkvasila. Měla hodnotu šedesáti stříbrných marek. Mohl jsem je vzít a vyhodit. Kluci... Jeden z nich se zdál v pohodě, takový poddajný, trochu ukňouraný hoch, vykonal, co jsem mu řekl. Zato ten druhý! Pořád s ním

byly potíže. Zjistil jsem, že ze skladu štípnul osm jehel nejlepší kvality a na vlastní pěst je prodal. Za peníze si koupil buchty a jablečný likér! Tak jsem mu dal co proto. Pak už nebyl k ničemu, nechtěl mi píchnout ani s úplnou prkotinou. Pořád mi oponoval. Jakmile jsem ho požádal, aby vypřáhnul, protočil oči a prohlásil, že to snad zvládnou sám. Pokud jsem ho poslal pro dříví, vrátil se po několika hodinách, dávno potom, co už oheň plápolal a polévka stála na stole. Co jsem si měl počít? Dříve nebo později by stejně vzal roha, a za všecku tu dřinu i výdaje za stravu a šaty pro ty dva holomky bych měl holé ruce. S jedním by odešel i druhý, byli nerozlučná dvojka.“

Kramář se odmlčel.

„A potom?“ popíchla ho máma. „Co jsi udělal potom?“

„Potom... jsem jim našel jinou práci.“

„Kde?“

„U urozeného pána – bratrance samotného Drakana, dunarského Dračího vládce. Pracovat pro knížete přece není tak špatné. Pokud vsadí na správnou kartu, třeba se z nich jednou stanou rytíři, kdo ví! Knížepán prý nehledí na dávná břemena a renomé, cení si leda věrné služby.“

„Cena, kramáři... pověz, kolik jsi za ně utržil.“

„Měl jsem s nimi přece výdaje...“ bědoval obchodník. „Je jen spravedlivé, že mi byla část uhrazena...“

„**Kolik, kramáři?**“ otázka padla jako rána bičem. Handlíř otevřel ústa a odpověděl, nic jiného mu nezbývalo.

„Patnáct stříbrných za toho mladšího a třiadvacet za toho vejlučka. Byl na svůj věk velký a silný.“

Strážci, kteří ještě před chvílí popíjeli jeho pivo a cpali se jeho jídlem, se tvářili, že jim pohoštění zhořklo v ústech. Jeden si odplivl, snad se chtěl zbavit pachuti. Jenže máma ještě neskončila.

„Následně jsi zjistil, že se jedná o docela výnosný *obchod*, že ano? Řekni to před svědky, jen ať to slyší. Kolik lidí jsi od té doby Drakanovi prodal?“

Zdálo se, že kramáři poprvé došly odpovědi a výmluvy. V drobném obličejí posetém vráskami od smíchu mrtvolně zbledl a oči černé jako uhlí mu zmatněly. Teprve nyní prozřel, lapený v nemilosrdném zrcadle paní Studu.

„Sedmnáct,“ pípнул stydlivě chraplavým hlasem. „Nepočítám-li ty dva první...“

„Opuštěné. Sirotky. Poplety a babraly. Ty, kterých se sedláci milerádi zbavili. *Vážně si myslíš, Hanibale Laclane Castore, že je Drakan kupuje, protože z nich chce vychovat rytíře?*“

Mezi vráskami ronil slzy. „Pusťte mě. Medamo, laskavě vás prosím, nechte mne už být... Stydím se. Svatá Magdaleno, hanba mě fackuje...“

„Svědci, slyšeli jste ho. Splnila jsem své poslání?“

„Slyšeli, paní Studu. Své poslání jste splnila,“ protáhl dozorce důrazně. Opovržlivě pohlédl na mužíka, který se svíjel na zemi u máminých nohou.

Máma zavřela oči.

*

„Co s tím otrapou provedeme?“ vznesl Callan otázku, aniž věnoval kramáři jediný pohled.

„Pochází z laclanského rodu,“ poznamenal strážce. „Jistě pouze z otcovy strany, nicméně... ho budou soudit Laclanští. My zde zůstaneme přes noc a zítra brzy ráno ho doprovodíme do Laclanského sídla.“

„Obchodovat s lidmi... obchodovat s *děťmi*...“ Callan se div nezalknul opovržením. „Doufám, že ho pověsíte!“

„To je docela pravděpodobné,“ utrousil strážce suše. „Helena Laclanská není z cukru a sama má děti. Dokonce i vnoučata.“

Callan utáhl popruhy na sedle a napřáhl k mámě ruku. Ta usedla na kamennou zídku a vypadala vyčerpaně.

„Medamo Tonerre? Vyrážíme? Je jasno a bude úplněk, klidně můžeme jet i po soumraku. Nemám chuť nocovat pod stejnou střechou jako tahle veš.“

Máma vzhlédla, ovšem přímému pohledu se zdvořile vyhnula. „Ano. Už jdu, Callane.“ Chytila ho za ruku a vstala. Byla příliš hrdá, než aby se nechala vyzvednout na koně. Jenže já na ní poznala, že se únavou chvěje po celém těle. Přesto jsem nepromluvila, dokud jsme se nevzdálili z doslechu stráží a jejich dosud štkajícího vězně.

„Bylo to hodně zlé?“ zeptala jsem se obezřetně. Připadalo mi, že by v takovém stavu neměla cestovat na koni.

Callanovi očividně běželo hlavou totéž. „Zvládne medama dojet domů?“ ujišťoval se.

Máma přitakala. „Zvládnou. Ale to... Callane, pochop, já vídím to samé co on. Když mu pohlédnu do nitra duše... Pro

mě to není číslo. Devatenáct. Devatenáct dětí. Spatřila jsem jejich obličeje. Úplně všechny. Navíc... on je koupil. Koupil je a zaplatil za ně, jako za zvířata. K čemu je asi potřebuje?“

Na to jsme odpověď neznali. Cestou po pěšině mezi vřesem porostlými kopci se snášela čím dál hustší tma a já zaslechla Callana znovu zamumlat:

„Doufám, že toho otrapu pověsí.“

*

Nepověsili ho. Laclanský posel nám schlíple doručil zprávu, že si náš milý kramář nožem, co vyhrál v kartách a co mu strážce posléze zapoměly odebrat, odemkl pouta. Potom se vytratil. Laclanští prohlásili obchodníka Hanibala za psance v celé Vrchovině a s okamžitou platností až do skonání věků mu odepřeli jméno i rodová práva. Kdokoli, kdo na něj narazí, mu smí vzít život a nemusí se bát odplaty. Od té doby ho nicméně nikdo nespatriil.